

บทคัดย่อ

T 151456

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการเข้าสู่ระบบ HACCP ของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารในเขตกรุงเทพและปริมณฑล โดยจำแนกตามขนาดของโรงงานคือ โรงงานขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่มีต่อโรงงานอุตสาหกรรมอาหารภายหลังจากได้รับการรับรองระบบ HACCP

กลุ่มประชากรที่วิจัยคือหัวหน้าทีม HACCP ของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารจำนวนทั้งสิ้น 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสัมภาษณ์ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระเป็นความเรียง

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

- 1) ปัญหาด้านบริหารงานตามโครงสร้างองค์การ คือ โรงงานขนาดเล็กไม่มีความชัดเจนในแง่ของการกำหนดความรับผิดชอบ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ และการกำหนดขอบเขตของงานตามการบรรยายลักษณะงาน
- 2) ปัญหาด้านบริหารงานตามโครงการ HACCP คือ โรงงานขนาดเล็กไม่มีความคล่องตัวและไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานตามโครงการ HACCP เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด ขาดความชัดเจนในการมอบหมายงาน และขาดการมอบอำนาจในการตัดสินใจ สำหรับโรงงานขนาดกลางพบปัญหาความไม่คล่องตัวต่อการปฏิบัติงานตามโครงการ HACCP เนื่องจากทีมงานยังไม่เป็นอิสระต่อการทำงาน การบริหารงานยังขึ้นกับสายบังคับบัญชา ขาดความชัดเจนในการมอบหมายงาน และขาดการมอบอำนาจในการตัดสินใจ
- 3) ปัญหาด้านเงินทุน คือ โรงงานขนาดเล็กขาดเงินทุนในการปรับปรุงสถานประกอบการและอาคารผลิต ส่วนโรงงานขนาดกลางขาดหน่วยงานที่สนับสนุนความคล่องตัวในการปฏิบัติงานคือหน่วยงานสอบเทียบภายในโรงงาน

T 151456

- 4) ปัญหาด้านบุคลากรคือบุคลากรทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร
 - 4.1 ระดับผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ไม่กว้างและเห็นความสำคัญของระบบน้อย
 - 4.2 ระดับทีมงาน HACCP ที่ขาดประสบการณ์เฉพาะด้านและขาดความเข้าใจต่อระบบ HACCP ทำให้เกิดการแปลความคลาดเคลื่อนหรือไม่แสดงความคิดเห็น ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสื่อสารและการขาดมุมมองที่หลากหลายจากสมาชิกภายในทีม
 - 4.3 ระดับหัวหน้างานขาดความเข้าใจต่อระบบ HACCP และประสบการณ์ในการทำงานด้านความปลอดภัยของอาหาร
 - 4.4 ระดับปฏิบัติการขาดความรู้ความเข้าใจต่อระบบ HACCP และการไม่เห็นความจำเป็นหรือความสำคัญของระบบ
 - 4.5 หน่วยงานที่ปรึกษาขาดความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการผลิต และแต่ละสถาบันให้คำแนะนำไม่สอดคล้องกันหรือแตกต่างกัน
- 5) ปัญหาด้านวัตถุดิบคือคุณภาพของวัตถุดิบหรือบรรจุภัณฑ์ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดพื้นที่จัดเก็บไม่เพียงพอ และขาดประสิทธิภาพการหมุนเวียนสินค้า
- 6) ปัญหาด้านการฝึกอบรมคือไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมหรือทัศนคติของพนักงานระดับปฏิบัติการได้ โดยรูปแบบการฝึกอบรมที่นิยมใช้มากที่สุดคือการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน ซึ่งมีวิธีการสอนคือการสอนงาน และการฝึกอบรมเฉพาะเรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการฝึกอบรมคือการสร้างจิตสำนึกและการสร้างความรู้ความเข้าใจตามระบบ HACCP ต่อพนักงาน
- 7) ปัญหาด้านเวลาคือการดำเนินการเข้าสู่ระบบ HACCP กระทบต่องานประจำที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่โดยมีกิจกรรมที่ใช้เวลามากที่สุดคือการสร้างจิตสำนึกให้กับพนักงานและการจัดทำเอกสาร
- 8) ปัญหาที่สำคัญในการเตรียมการเข้าสู่ระบบ HACCPคือการฝึกอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกและการนำไปปฏิบัติของพนักงาน
- 9) ผลกระทบด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลางเพิ่มขึ้นภายหลังจากโรงงานได้รับการรับรองระบบ HACCP โดยต้นทุนดำเนินงานของโรงงานขนาดใหญ่และขนาดกลางลดลง ส่วนค่าใช้จ่ายจากการรักษาระบบ เวลาในการทำงานประจำ ภาระหน้าที่ของบุคลากร ทั้งโรงงานขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือเพิ่มขึ้น สำหรับขวัญและกำลังใจของบุคลากรและการมีส่วนร่วมขององค์กรทั้งโรงงานขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือเพิ่มขึ้นบ้างเล็กน้อย

The purposes of this study were to study the obstruction in moving forward to HACCP implementation of food industry in Bangkok and its vicinities area, classified by size of industry: large, medium and small industry. This problem was included the results effect to food industry after certification.

The samples of this study were 19 food plants, HACCP team leaders. The data were collected by deep interview and analysed by content analysis and description.

The findings were classified as follows:

1) Organization Structure Management Obstructions: small industry were not clear responsibility, authority and job description.

2) HACCP Project Management Obstructions : small industry did not have liquidity and were not suitable for HACCP implementation because they could not work by following plans ,responsibilities were not clear and lacking of authority. For medium industry did not have liquidity for HACCP implementation, because HACCP team were not free for making decision that depended on organization level. Moreover medium industry was not clear responsibilities and lacked of authority.

TE 151456

3) Budget Obstruction : budget for establishing adjustment in small industry and lacking of support department which encourage working team in medium industry.

4) Personnel Obstruction :

4.1 The Exclusive vision were poor and lack of attention in HACCP System.

4.2 HACCP Team were lack of experience and understanding in HACCP system, that lead to misunderstand or wasn't show any comment. Decreasing of communication efficiency and lacking of various ideas from HACCP Team.

4.3 Headman's lacking of understanding in HACCP and had not enough experiences in food safety.

4.4 Operating worker had not knowledge and understanding in HACCP and not realized to the importance of HACCP implementation.

4.5 Consultants had not enough understanding of production process and each institute gave different recommendation and not harmonious.

5) Raw material Obstruction : raw material qualities or packaging were out of standard, not enough warehouse areas and lack of goods inventory efficiency.

6) Training Obstruction : it was found that training programs could not change any behaviors or attitude of operating level workers. The most popular training pattern was on the job training, the main purpose of training was conscious and knowledge creation for HACCP system.

7) Time Obstruction : actually, moving forward to HACCP system effected to routine job. The most time serve for employee's conscious creation and documentation.

8) The important obstruction for moving forward to HACCP system were conscious creation and HACCP implementation.

9) All the industry was HACCP certified ,the effect of reputation and image for small and medium industry were positive direction. While operating cost of meduim and large industry was decreased. The maintenance cost of HACCP system, working time and responsibilities were increased all size of industry. As moral and participation were slightly increased.